

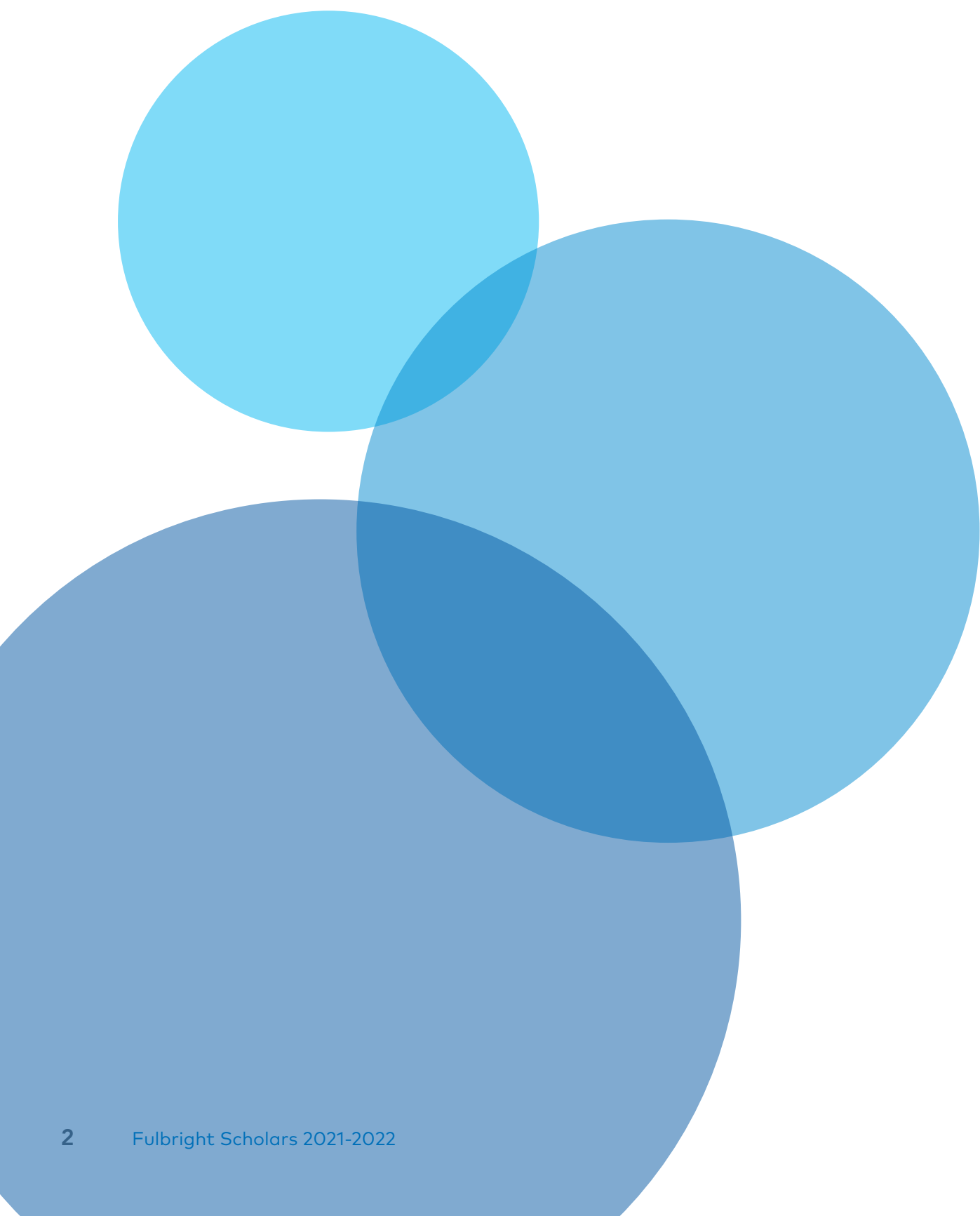
Fulbright

PIK

Visiting Scholars 2021-2022

ВІСНИК № 35

Травень 2023

Fulbright Visiting Scholar Program:

Проведення досліджень в університетах США, дослідницьких центрах, бібліотеках, музеях, архівах тощо тривалістю від трьох до дев'яти місяців. У конкурсі можуть брати участь кандидати та доктори наук; діячі культури, фахівці з бібліотекарства, журналісти, юристи, дослідники без наукового ступеня – з досвідом роботи не менше семи років та наявними публікаціями у вітчизняних й/або іноземних наукових фахових виданнях.

Реченець подання документів – **15 жовтня** щороку

<https://fulbright.org.ua/uk/fulbright-visiting-scholar-program/>

Fulbright Visiting Scholar Program

Оксана Байер

Університет імені Альфреда Нобеля, Дніпро

Психологія | Вивчення якісних методів дослідження в психології

Duquesne University, Pittsburgh, PA

bayer.oxana@gmail.com

Коли я подавала заявку на участь у Fulbright Visiting Scholar Program, мене весь шлях супроводжувало відчуття дивного збігу: Програма і її цілі нібито створені під мій запит! Я могла б поглибити свій досвід і експертизу в темі, яку люблю і якою займаюсь декілька років, в одному з провідних університетів Америки, поспілкуватись і налагодити контакти з видатними науковцями, послухати лекції прекрасних лекторів і поділитися своїм досвідом. Як можна не скористатися також фантастичною можливістю?

Я потрапила на факультет психології в Університет Дюкейн не одразу. Спочатку ковід зачинив на півтора року карантину Університет Вест Джорджії, куди я планувала їхати, і я шукала інший приймаючий університет. Але сказати, що здобутий у результаті досвід перевищив найсміливіші очікування –

нічого не сказати. Зі мною назавжди залишаться найтепліші спогади й багато вдячності Програмі, завдяки якій я відвідувала заняття з кількох дисциплін разом з post-graduate students, слухала конференції та виступи всесвітньо відомих запрошених лекторів, змогла в деталях розпитати про принципи й вимоги до програм бакалаврів і магістрів психології в США, знайшла друзів і колег для подальших наукових розвідок (і ця співпраця триває!). Відкритість, гостинність, доброзичливість і щирість американських колег викликають захоплення і повагу. До речі, завдяки цій гостинності й щирості я мала задоволення спілкуватись із колегами ближче за найрізніших обставин – вдома за українським борщем, разом відвідуючи цікаві місця Пітсбургу, гуляючи вулицями міста й обговорюючи виступи шанованих гостей університету.

Клуб Української культури. Лютий 2022

Моє перебування в США розділив навпіл день 24 лютого 2022 року. Десь тиждень пішов на те, аби зібратись і подумати: які можливості дає мені перебування в Америці для того, аби бути корисною моїй країні й моїм колегам? Я звернулась по допомогу до деканеси факультету психології проф. Елізабет Файн – і без перебільшення весь професорсько-викладацький штат приєднався до цієї ініціативи. Ми створили низку підтримувальних інформаційних подій для передачі американського досвіду в темі роботи з травмою (<https://www.youtube.com/playlist?list=PLY-dkQT21S5H-cXgxwzl4dKH8wjLSSsgQn>); вдалось організувати регулярну супервізійно-інтервізійну групу для підтримки колег, які реалізують психологічний супровід ветеранів від фахівців Психологічної військової клініки при університеті Дюкейн (про що написала місцева газета <https://www.post-gazette.com/news/health/2022/07/24/duquesne-psychology-ukraine-war-trauma-zoom/stories/202207180067> задля привернення уваги містян до подій в Україні). Разом зі спільнотою University of Pittsburgh та Ukrainian Culture Club ми проводили заходи для збору коштів на підтримку України, результатом чого, зокрема, став відгук психотерапевтки Алісії Кусяк-Браунстайн і ціла низка підтримувальних груп та просвітницьких лекцій для

українських колег, які тривають і зараз (<https://www.youtube.com/playlist?list=PLY-dkQT21S5Gkxwfp6qlGdj3yo97FdEKi>).

Не можу не згадати досвід відвідування американської школи, який здобув мій 12-річний син. Уже в перший день семестру Святослав отримав купу подарунків і ноутбук для навчання, море уваги й інтересу до себе, лабораторії, спортзал, басейн і купу однокласників із різних куточків світу. Об'єктом його захоплення були природність і невимушеність персоналу школи: так, поважна директорка грала з дітьми в м'яча прямо в класі, відсунувши парти до стін! З початком війни підтримка була безпрецедентною: єдиний українець у школі, він отримував постійні знаки уваги, турботи, школа провела декілька заходів за участі всіх учнів і викладачів. І саме завдяки школі я залишу в пам'яті найтепліший, найособливіший для мене спогад. Коли випадала можливість, я зустрічала сина після уроків, і ми любили йти додому разом, обговорюючи день. Не один раз, коли я підходила до Arsenal Public School після насиченого подіями дня, я бачила свого улюбленого підлітка – ось він попрощався з товаришами, ось побачив мене й біжить назустріч. Випромінюючий жагу до життя і сповнений життям, абсолютно щасливий.

Едуард Балашов

Національний університет «Острозька академія», Острог
**Психологія | Психологічні особливості та характеристики
саморегульованого навчання студентів університету**
University at Albany, State University of New York, Albany, NY
eduard.balashov@oa.edu.ua

З університетськими колегами. Вересень 2021

Оскільки основною метою проекту було поглиблення власного рівня теоретичних і практичних знань у галузі саморегульованого навчання студентів та опанування передовою методологією вивчення його психологічних особливостей і характеристик на основі передового досвіду США, я зосередив основну увагу на проведенні теоретичного аналізу комплексу діагностичного оцінювання й опанування навичками навчання студентів (The Diagnostic Assessment and Achievement of College Skills (DAACS)), розробленого авторським колективом факультету педагогіки (School of Education) гостьового університету).

Поняття саморегульованого навчання поряд із поняттям «навчитися вчитися», що тісно пов'язане з ним, впроваджені в американській системі вищої освіти, у той час як їх усе ще потрібно розробити для української вищої школи. Участь у дослідницькій програмі в Державному університеті Нью-Йорку – Університеті в Олбані дала змогу мені виокремити основні психологічні характеристики та найбільш ефективні метакогнітивні методики упровадження саморегульованого навчання в навчальний процес студентів, які використовуються американськими колегами.

Було обґрунтовано педагогічну та психологічну значущість саморегуляції в навчанні студентів, її важливість та актуальність для української вищої освіти у сфері планування навчальних програм та навчання студентів, що зрештою знайшла відображення в новоствореному навчальному курсі «Психологія саморегульованого навчання». Також автором були розроблені теоретико-методологічні рекомендації для українських освітян щодо відповідного впровадження саморегульованого навчання у вітчизняний освітній процес, поширені серед українських студентів та науковців, а також у європейському академічному середовищі в закордонних фахових журналах «International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education» (Scopus) та «Journal of Education Culture and Society» (Web of Science).

Фулбрайтівський досвід не закінчується після завершення грантового періоду, оскільки Програма сприяє налагодженню особистих і професійних контактів із

Зустріч із Рейчел Муді, директором з питань розвитку міжнародного академічного партнерства та міжнародного академічного консультування Державного університету Нью-Йорка. Грудень 2021

представниками соціокультурного середовища. Дотепер беру участь у роботі й щотижневих онлайн-засіданнях проектної групи науковців факультету освіти Державного університету Нью-Йорку – Університету в Олбані щодо виконання проєкту DAACS. Звичайно ж, американські колеги абсолютно підтримують Україну і всіх українців у їхніх героїчних визвольних змаганнях проти агресора, тому роботу над спільними проєктами продовжуємо і плануємо незабаром реалізувати проєкт щодо адаптації українською мовою «Опитувальника саморегуляції навчання», розробленого колегами з SUNY-UAlbany. Плануються також інші види та форми спільної діяльності на основі положень розробленого мною та підписаного між Державним університетом Нью-Йорку – Університеті в Олбані й Національним університетом «Острозька академія» Меморандуму про академічну й наукову співпрацю.

Я вдячний Програмі імені Фулбрайта в США та Київському офісу Інституту міжнародної освіти, американській державі й платникам податків за такий унікальний і незабутній досвід для мене особисто та моєї родини. Участь у Програмі й перебування в американському соціокультурному середовищі, безперечно, додає впевненості у своїх силах, розвиває особистісні та професійні якості й компетентності, дає нагоду по-новому оцінити родинні й суспільні цінності.

Бажаю майбутнім аплікантам не здаватися після того, як Вас не обрали з першого разу, навіть, попри те, що Ви, здається, чудово підготували комплект документів, і професійно відповідали на запитання членів Комісії під час співбесіди. Кожен може змінити своє життя на краще, потрібно покладатися на свої сили, наполегливо працювати, брати на себе відповідальність, комунікувати з потенційними колегами з американського гостьового університету, започатковувати унікальну співпрацю ще до початку аплікаційного процесу, й успіх обов'язково прийде у вигляді омріяної участі в Програмі!

Наталія Гошилик

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ

**Лінгвістика | Персональні наративи еколінгвістичної ідентичності
зادля сталого майбутнього**

University of California, Berkeley, CA

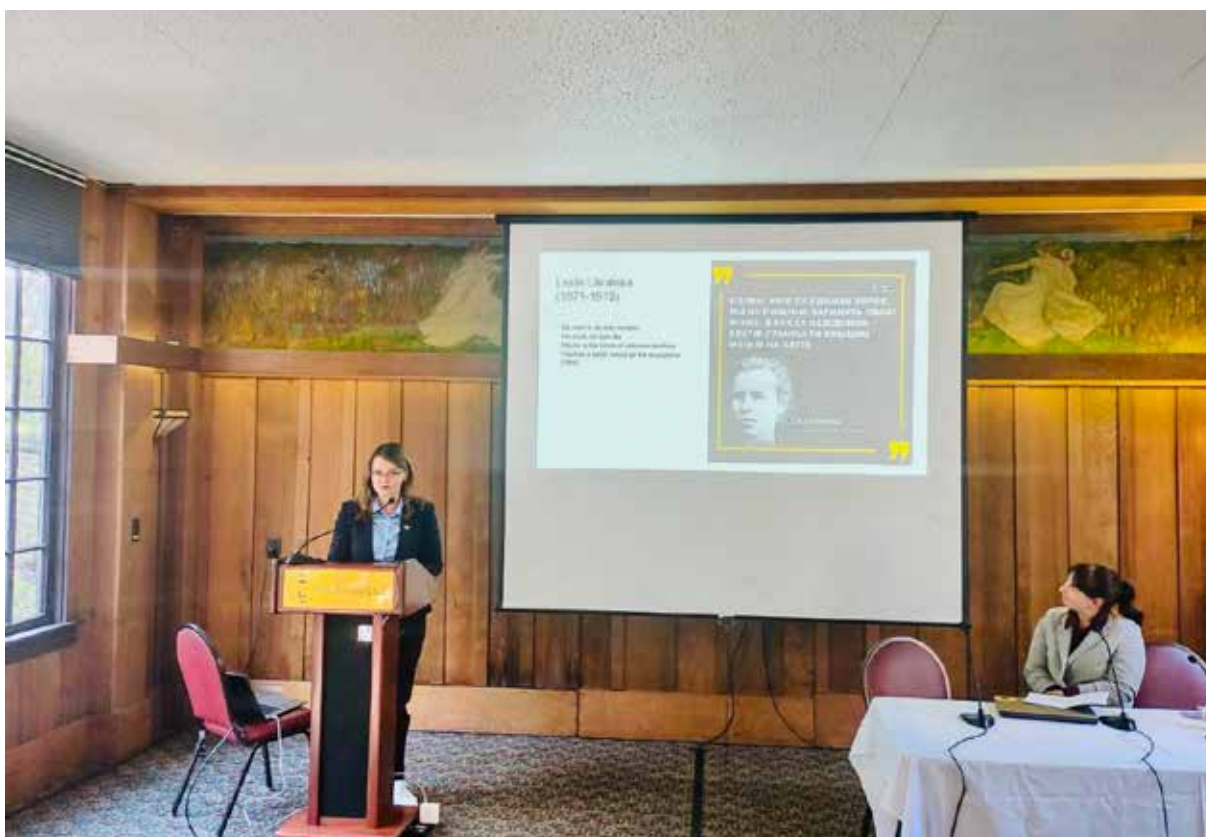
ngoshylyk@gmail.com

Я завжди мріяла потрапити на стажування у США. Справа не лише в тому, що міжнародна співпраця та стажування потрібні науковцям як повітря, а й у тому, що американська система вищої освіти є світовим еталоном якості. Для здійснення цієї мрії довелося добре попрацювати, але перебування в Каліфорнійському університеті Берклі вартувало всіх годин та місяців, витрачених на вдосконалення проєктної заявки (так, я не стала стипендіатом із першого разу!) та на пошук гостьового університету.

Порада 1: Не шкодуйте часу для роботи над заявкою та пошуку приймаючого закладу, бо це – фундамент успіху.

Академічна складова

Найяскравіше вразили мене нескінченні академічні неформальні розмови з науковцями кафедри та бібліотека (коментарі про бібліотеку, де є все, що потрібно, а якщо чогось немає, то можна замовити, напевно, зайві). Зазвичай, формальні семінари, онлайн та офлайн конференції дуже корисні, і до них потрібно максимально долучатися. Наприклад, запрошення долучитися до написання колективної монографії з американськими колегами, яка має вийти наприкінці 2023 року, я отримала саме після виступу на одній із конференцій. Але саме неформальні розмови, де за кавою обговорюють останні дослідження різних галузей лінгвістики та новини з усього світу, найбільше надихнули та запам'яталися.

Конференція університетів Берклі і Стенфорду «Peripheries». 3 березня 2023

Каліфорнійський університет Берклі, 2023 р.

У Каліфорнійському університеті дуже багато науковців із різних країн. Мені неймовірно пощастило познайомитися і провести пів року з колегою-фулбрайтівкою з Естонії, з якою в нас була спільна приймаюча професорка в університеті. Такі контакти дуже цінні.

Порада 2: Будьте активними у формальних і неформальних академічних заходах – саме там закладаються більшість успішних контактів.

Громадська діяльність

3 лютого 2022 року увага американського суспільства до України зросла в рази. Кожному українцю довелося стати «амбасадором» України. Спілкування з журналістами, місцевими політиками, громадою стало звичною практикою. Попри те, що розмова часто починалася з опису емоційних переживань моїх, моїх рідних, друзів та українців загалом, завжди була нагода ще раз пояснити за що йде війна та якої підтримки потребує Україна. За рік вдалося реалізувати низку заходів та фандрейзингових проєктів для підтримки України як за сприяння місцевих українців, так і з ініціативи тих американців, які не можуть стояти осторонь. Це й переклад щоденника з Маріуполя для місцевої газети "Berkeley Times", проєкти

«Українська історія на сцені», «Медитація та мистецтво для України», «Листівки з Берклі для українців» та ін. Робота продовжується.

Порада 3: Бути українцем – велика гордість, але й велика відповідальність, а бути українцем у США – можливість говорити, щоб Україну почули.

Виступ на заходах з нагоди вшанування пам'яті жертв Голодомору, Лос Анджелес. 13 листопада 2022

Роман Калитчак

Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів

Американські студії | Американознавство в Україні:

локальні та глобальні перспективи

The George Washington University, Washington, D.C.

roman.kalytchak@lnu.edu.ua

Упродовж уже більше, ніж трьох десятиліть Програма Фулбрайта слугує одним із ключових та найдієвіших інструментів підтримання міжнародної академічної мобільності для українців, надаючи нам унікальний шанс навчатися чи здійснювати дослідницьку роботу в Сполучених Штатах. Однак, сповна збагнути всі переваги та можливості Програми можна лише через особистий досвід, здобувши саму стипендію. Тому наполегливо всіх закликаю не вагатись і брати участь у щорічних конкурсах цієї неймовірної академічної ініціативи!

У 2021-2022 роках я мав честь вдруге долучитися до когорти українських науковців-фулбрайтівців та працювати над проєктом «Американознавство в Україні: локальні та глобальні

перспективи», який покликаний критично осмислити й з'ясувати особливості конструювання, організації та репродукування знань про США в Україні, та водночас сприяти посиленню потенціалу розвитку американських студій у нашій державі. Зокрема маю завдячувати плідним результатам мого перебування тому, що моєю академічною домівкою стала кафедра американських студій університету імені Джорджа Вашингтона, яка є своєрідним інституційним взірцем міждисциплінарної синергії. Актуальність самого проєкту лише посилилася під час мого перебування в США, адже об'єктивне, всебічне та ґрунтовне вивчення і розуміння найближчого союзника нашої держави в протистоянні російській агресії набуло особливої значущості.

Зустріч фулбрайтівців з Послом України в США Оксаною Маркаровою

На акції на підтримку України у Вашингтоні

Саме російська війна у 2022 р. істотно зумовила подальший перебіг мого перебування в США. Спочатку це була участь у масових заходах у центрі Вашингтона спрямованих на те, щоби привернути увагу до потенційної загрози російської агресії, а згодом, після 24 лютого – у численних акціях протесту та маніфестаціях із закликами надати всебічну підтримку нашій державі. Очевидно, що вагомим аспектом стала необхідність донести українську позицію академічному середовищу, при цьому не обмежуючись лише Вашингтоном, але контактуючи з представниками інших американських вишів, зокрема з Флоридського міжнародного університету, Університету Індіана в Блумінгтон чи Університету Південної Каліфорнії. Не менш важливою стала можливість на щодень ділитись з американцями неспотвореною інформацією, зокрема про звірства російської армії проти мирного населення, чи долучатися до волонтерської діяльності.

Хочу окремо зазначити чудову злагоджену діяльність Програми Фулбрайта в Україні, що насамперед є результатом копіткої роботи команди українського офісу, яка віддано та наполегливо працювала та надалі працює над тим, щоб учасники Програми максимально ефективно могли реалізувати свої дослідницькі проекти в США. В останні роки їм довелося впоратись із численними викликами. Спочатку це було пов'язано з пандемією COVID-19, а згодом і по сьогоднішній день – з брутальною російською агресією проти України. Окремо хочу із вдячністю згадати пані Вероніку Алексанич, підтримка якої була особливо важлива у важкі для мене моменти.

Олег Кисельов

Інститут філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, Київ
Релігієзнавство | Сучасні теоретичні та методологічні дискусії
в американському релігієзнавстві
University of Alabama, Tuscaloosa, AL
oleg.kyselov@gmail.com

Моя участь у Програмі Фулбрайта проходила в університеті Алабама (Таскалуса, Алабама, США). Дуже часте запитання, яке мені задають: чому я обрав саме цей університет? Моя відповідь проста – я обираю не університет, а професора. Як свого ментора я обрав Рассела Маккатчена – знаного релігієзнавця, не лише в США, а й у всьому світі. Я жодного разу не пожалкував про свій вибір: професор Маккатчен не тільки направляє мене в моїх наукових пошуках, але пояснював мені особливості функціонування системи вищої освіти США, робив історичні та культурологічні екскурси в американське життя. Читання літератури, відвідування лекцій та спілкування з колегами надали мені нове бачення чим є релігієзнавство, як воно має досліджувати релігію і як має представляти свої результати в публічній сфері. Релігієзнавство в США є доволі строкатою дисципліною

– під ним може ховатися і теологія (яка легітимно не може бути в державних університетах), різні гуманістичні та екуменічні проекти, а також критичне релігієзнавство. Мені пощастило, що я потрапив у середовище, яке наполягає саме на світському та критичному дослідженні релігії. Завдяки моїм колегам я опрацював майже невідомі в Україні теми «винайдення релігії», критики парадигми світових релігій, збільшення кількості так званих Nones (тобто тих людей, котрі не належать до жодної релігії) тощо. Але, звісно, йдеться не лише про теми, над якими працюють американські колеги, але також про підходи, які вони застосовують при осмисленні цих проблем, як вони вписують їх у ширшу проблематику, та взагалі, як вони визначають те, чим вони займаються. Це значною мірою контрастує із саморепрезентацією мейнстріму релігієзнавства не тільки українського, але й американського.

У межах свого стажування ми з моєю дружиною (також релігієзнавицею) записували відеоогляди прочитаної літератури, які викладали на нашому ютуб-каналі «КаКаШыБыЗы» (@user-so-3hx5vd6r), а на однойменному телеграм-каналі (@kakashybyzy) ми розповідали деякі подробиці наших поїздок, ділилися враженнями від побаченого й почутого в США, намагаючись представити українській аудиторії певні аспекти американської культури. Упродовж останнього року мені вдалося написати кілька власних текстів, взяти участь у підготовці чергового номера журналу «Релігієзнавчі нариси», присвяченого війні в Україні. Окрім функцій редактора також мав можливість представити в цьому виданні рецензію та переклад.

Нині працюю над перекладом статті професора Маккатчена, що побачить світ, сподіваюсь, уже цього року.

Програма Фулбрайта насправді дає можливості не лише для академічного досвіду, але й для знайомства з американською культурою загалом. Таскалуса – невелике місто, тому для того, щоб трохи більше дізнатися про США я зі своєю сім'єю подорожував Алабамою та сусідніми штатами. Перше, на що ми звернули увагу, що в музеях невеликих міст, наприклад, як-от американський Бірмінгем, є доволі цікаві та цінні експонати. Зокрема, у них можна натрапити на Далі, Родена чи художників епохи Ренесансу. І це не спеціальні виставки, під які збирають експонати з усієї країни (так ми бачили цілу виставку Родена в Атланті), а звичайні, постійні експозиції.

Алабама входить у так званий «біблійний пояс» – ряд південних штатів США, що вирізняються своєю релігійністю. Коли американські соціологи релігії пишуть про релігійну багатоманітність, то повною мірою зрозуміти це можна тільки поїхавши на Південь. У Таскалусі кілька церков на кожній вулиці, з десяток – у кварталі. Жоден із моїх колег по кафедрі релігієзнавства не знає скільки церков у місті. І це не лише тому, що вони вважають це питання неістотним, не вартим уваги, але й тому, що це дуже важко зробити – деякі церкви в архітектурному відношенні не нагадують релігійні споруди – це можуть бути навіть якісь ангари, без будь-яких написів та релігійних символів. Перебуваючи в такому середовищі, стає зрозумілішою функція церкви як спільнотного центру

(community center), церква в маленьких поселеннях часто є чи не єдиним місцем, де мешканці можуть зібратися разом. Релігійні громади в США – це не стільки про релігію, скільки про спілкування та відчуття належності до спільноти.

Взагалі кажуть, що на Півдні США люди привітніші та гостинніші, ніж на Півночі. Не знаю, я не можу порівнювати, бо на Північ ми так і не доїхали, але, так, в Алабамі люди дуже позитивні. Після початку повномасштабної війни, ми відчували значну моральну підтримку від будь-кого, хто чув що ми українці.

Після завершення мого стажування в межах Програми Фулбрайта університет Алабами запропонував мені залишитися на 2022/2023 навчальний рік на посаді інструктора і продовжити мій дослідницький проєкт. Це додаткове перебування в США відкрило мені інші сторони навчального процесу, функціонування університетської спільноти тощо. Перше, із чим я зіткнувся в університеті на новій посаді, це обов'язкове знайомство з політиками університету та проходження різноманітних тренінгів, починаючи від того, як себе вести, якщо в університеті почався шутінг, або як не потрапити в пастку інтернет-шахраїв, і закінчуючи межами взаємодії зі студентами та їхніми батьками (наприклад, батьки не мають права вимагати оцінок своїх дітей), або як правильно користуватися університетським автомобілем. Кілька тренінгів було присвячено окремим елементам написання річних звітів, підготовки навчальних програм тощо. Зокрема, однією з обов'язкових тем є академічна доброчесність. У кожному

силабусі прописані застереження щодо плагіату. Якщо у професора/ки виникають сумніви щодо оригінальності тексту студента/ки, то він/вона надсилає роботу до спеціальної комісії, яка розглядає це питання і приймає рішення. Плагіат тут не толерують навіть у студентських роботах.

Перебуваючи в США, я змінив своє сприйняття публічних бібліотек, які певним чином також виконують функцію спільнотного центру. У Таскалусі публічна бібліотека має кілька програм для різних вікових категорій. Люди приходять туди не лише взяти книжку (а також CD із музикою чи DVD із фільмом або серіалом), але також поспілкуватися, разом зайнятися рукоділлям, позбирати LEGO, пограти в настільні ігри, позайматися з репетитором. Бібліотекарі також не завжди сидять у залах, але виїжджають на підприємства

На семінарі кафедри релігієзнавства університету Алабами. 23 лютого 2022

та в школи, пропонуючи дітям різного віку книжки або розважально-пізнавальні програми.

Війна в Україні, безперечно, надзвичайно вплинула на моє стажування. Кілька місяців я перебував у повній прострації. Оскільки Таскалуса маленьке місто, то тут не було жодних мітингів чи демонстрацій, хоча адміністрація міста демонструвала свою підтримку Україні підсвічуванням будівлі блакитно-жовтими кольорами. Звісно, я використовував різні можливості для того, щоби донести українську позицію щодо російського вторгнення або взагалі розказати про Україну (участь в університетських семінарах, інтерв'ю місцевому радіо, особисті зустрічі із зацікавленими студентами тощо). Минулої весни студенти університету організували збір коштів для України й консультувалися зі мною у яку сферу краще їх направити. Зв'язок із ними я не підтримую, але бачу що в університеті досі висять їхні оголошення про допомогу Україні. Читаючи свої курси я часто наводжу приклади з України, і бачу, що у студентів є цікавість до нашої країни, хоча зауважую, що тема війни часто знаходиться на периферії новин, деякі американці думають, що війна закінчилася. Упродовж цього року ми з дружиною активніше знайомимося з українцями в місті, плануємо їх зібрати на спільний захід.

Наприкінці минулого року зі мною зв'язалися представники ініціативи Empathy for Ukraine. Вони перекладають англійською мовою трагічні життєві історії українців під час війни та розсилають сенатор(к)ам і представника(ц)ям. Я надсилаю ці тексти сенаторці Алабами Кеті Брітт, конгресвумен Террі Севелл та

Зі своєю сім'єю в Новому Орлеані. Січень 2022

конгресмену Томмі Тебервіллю. Одним з останніх листів у межах цієї ініціативи була петиція щодо підтримки резолюцій H.Res.227 «Про визнання суверенітету України та незламності духу народу України» («Recognizing the sovereignty of Ukraine and the unbreakable spirit of the people of Ukraine») та H.Res.149 «Про засудження незаконної депортації дітей України на територію Російської Федерації» («Condemning the illegal abduction of children from Ukraine to the Russian Federation»).

Хочу дати пораду майбутнім фулбрайтівцям, які їхатимуть у США з дітьми. Дуже важливо пам'ятати, що школа, до якої підуть діти, прив'язана до вашого місця проживання. Перш ніж винаймати помешкання, я рекомендую дізнатися рейтинг шкіл у місті й шукати квартиру з огляду на школу, оскільки рівень шкіл в одному місті може досить суттєво відрізнятись. Не маю ще досвіду, коли дитина навчається в старшій школі, але програма у початковій та середній американській школі може («може», бо в кожного штату своя програма, тому узагальнення тут недоречні) значно поступатися програмі української школи. Це слід брати до уваги, коли

ви записуватимете своїх дітей до шкіл (не варто записувати дітей у менший клас). Для того, щоби записатися до школи, необхідно пред'явити договір про оренду житла та квитанції про сплату електроенергії, води чи інтернету. Проте, якщо вам вдасться знайти помешкання ще перебуваючи в Україні, то краще одразу писати у школу, щоб вони вас чекали. Вони вас можуть записати й без квитанцій, яких у вас все одно не буде протягом першого місяця. Одразу подавайте заявку на шкільний автобус – від нього завжди можна відмовитися (чи просто не користуватися), але оформлення дитини на нього займає певний час. І ваша дитина не зможе ним користуватися у якихось непередбачуваних обставинах, якщо вона не записана на нього.

Сумую за Україною.
Вірю в Перемогу!

Ілля Кузнецов

Волинський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк
Когнітивна нейробіологія | Зв'язок між альтруїстичною поведінкою та показниками ефективності оперативної пам'яті в людини: нейрофізіологічне дослідження
Purdue University, West Lafayette, IN
kuznip@gmail.com

Три особливості, які, на мою думку, найсильніше характеризують науку в США, – це конкурентність, сфокусованість, необмеженість. При ближчому погляді на американське наукове середовище, усвідомлюються такі відмінності:

- Значущість уваги американських учених до деталей, які могли видаватися несуттєвими в контексті українських наукових підходів;
- Актуальність та новизна наукового дослідження – це не формальні визначення, а поняття, що мають безпосереднє практичне значення, є детермінантами успішності як наукової праці, так і вченого/ученої;
- Академічна доброчесність, біоетика – це не лише чинники дотримання стандартів дослідницької діяльності, але й умови конкурентоспроможності.

Нехтування бодай одним із перелічених параметрів має наслідком погіршення якості дослідження. І навпаки, дотримання перерахованих вимог формує відчуття злагодженості єдиного механізму пошуку й генерування нових знань.

Варто підкреслити, що високий рівень конкуренції не роз'єднує, а навпаки, стимулює налагодження нових контактів, розвиток наукових зв'язків із метою збільшення ефективності наукового пошуку, і, як наслідок, зазначені вимоги до наукового процесу стають спільною платформою для успішної комунікації між ученими.

Сфокусованість на предметі дослідження – одне з перших вражень у США, що виникає після того, як тема, що видавалася монолітною до приїзду в США, починає дефрагментуватися на складові атоми після обговорення з колегами в лабораторії, їхніх коментарів, зауважень і посилань на статті. Тема розпорошується на множину неосяжних складників. У фокусі уваги опиняються найважливіші явища.

Після подальшої роботи над темою, опрацьовані та вдосконалені протоколи дослідження нагадують відкол скла – найгостріший предмет у світі, яким нарізають препарати для електронної мікроскопії. На початку роботи над проектом можна почути від колег «It's all about sky» – тобто, те, що ти пропонуєш – дуже загально й надто абстрактно. Ближче до завершення дослідження «It's all about sky» замінюється на «Shoot for the stars!» – і так, здається, є підстави обрати на небі ціль-зірку.

Після повернення в Україну зі США не полишає відчуття, що відточені методи дадуть змогу препарувати будь-яке питання у визначеній галузі.

Цікавий побічний ефект: виявляється, що коштовне високоякісне обладнання – це хоч і велика перевага, але справжня наука – це насамперед продуманий, відшліфований підхід; навіть наявного під рукою обладнання достатньо, щоби відповідати на актуальні питання, якщо правильно їх ставити.

І, нарешті, необмеженість.

Знайомий професор з університету Перд'ю одного разу в приватній розмові так сформулював своє бачення того, чим європейська наука відрізняється від американської: у європейській науці зазвичай науковець обмежується двома-трьома дослідницькими грантами, а в американській системі науки науковець може мати значно більше грантів, якщо є амбіції, час та здоров'я. Це робить американську науку дещо егоїстичною: американські вчені більш цінують американські конференції та американські наукові видання. Не дивно, що конкурентність та необмеженість дають можливість отримати в США найбільшу концентрацію передових ідей і технологій. Щобільше, брак лімітів створює надзвичайне відчуття наукової свободи, яке американські вчені не погоджуються обміняти на великі гроші, що, бува, пропонують їм за роботу інші країни. «Sky is the limit» – ще одне прислів'я про небо. І, на мою думку, саме відчуття дослідницької свободи – це те, що дає науковцю досвід наукової творчості в США, і це те відчуття, що залишається в українського вченого після повернення додому.

Мені пощастило: я брав участь у Програмі Фулбрайта двічі – у 2016 р. в університеті Ілінойсу в Ербана-Шампейн та у 2021 р. в університеті Перд'ю, у Західному Лафайєті. І моїм українським колегам я би хотів порекомендувати подавати заявки на стажування за Програмою Фулбрайта – і якщо ви вже брали в ній участь – подавати ще раз. Досвід залученості в передову науку – це те джерело, з якого неможливо напиться за один лише раз.

Римма Миленкова

Сумський державний університет, Суми

Мистецтво | Партиципативні практики в галузі публічного мистецтва як інструмент соціального розвитку міст

University of Pennsylvania, Stuart Weitzman School of Design, Philadelphia, PA

rimma.milenkova@gmail.com

Дотичність до Програми Фулбрайта змінила весь мій світогляд, вона невидимо вбудувалась у моє життя задовго до оголошення результатів конкурсу. Викладаючи в університеті й куруючи арт галерею, я все частіше помічала, що найкращі викладачі та найяскравіші художники були випускниками Програми.

Для мене фулбрайтівський досвід вкладається у два поняття – свобода й доступ.

Вираження свободи як екзистенційної потреби проявилось у тому, що вперше в житті я заявила про таку тему дослідження, яка не гарантувала мені

підйому професійними сходами, але була моєю пристрастю, сферою, куди я спрямовувала всі мої зусилля, де я могла бути корисною для суспільства через «сродну працю» і перебувати в потоці пізнавальних інсайтів.

Завдяки Програмі я опинилася там, де мала бути для дослідження партисипативних практик у публічному мистецтві – у Філадельфії, світовій столиці муралів. Афіліація на факультеті мистецтв університету Пенсільванії надала мені доступ до знань і професійних контактів найвищого світового рівня – від знайомства з найвпливовішими гравцями на сучасному арт полі, до відвідування

На відкритті арт-проєкту, присвяченого ювілею Соломії Крушельницької, разом з американським фулбрайтівським митцем Мішею Тютюнником

навчальних курсів і програм з історії публічного мистецтва, концептів пам'яті й забуття в сучасних містах, участі в програмах арт критики й наукових досліджень.

Тематика мистецьких проєктів у США вражає спільністю проблематики з українськими питаннями, загостреними війною – геноцид, насилля, соціальні стигми, травми, боротьба за ідентичність, розірвання родин та вимушена імміграція. Цей досвід необхідно застосувати в концептуальній програмі з переосмислення об'єктів публічного мистецтва радянської доби в Україні, проведення масштабного дослідження з виявлення соціальних наративів, гендерних, національних та політичних аспектів, якими насичене наше публічне середовище.

Опинившись далеко від рідних місць у перші дні війни, я зрозуміла, що можу впливати на інформаційний простір зі Сполучених Штатів. Уже в березні 2022 року університет Пенсільванії запросив мене провести серію лекцій про національну ідентичність у посттоталітарному суспільстві, про

роль художників у часи трагедій, про радянський спадок в українському мистецтві. Організація Mural Arts Philadelphia підтримала створення публічного проєкту Texts and Visions of Ukraine, який дав нам змогу показати мистецтво першого місяця війни, створене в підвалах і бомбосховищах, щире, відчайдушне і сміливе. Український інститут Америки запросив до кураторства арт-проєкту, присвяченого ювілею Соломії Крушельницької.

Але попри численні кураторські проєкти, найважливішим для мене було створення стінопису в пам'ять загиблих воїнів у місті Суми. Дистанційна робота полягала в опрацюванні сімейних архівів загиблих і у візуалізації історій матерів, дітей, дружин загиблих. Технічні виклики, які полягали в створенні найбільшого цифрового малюнку в моєму житті, йшли поряд із викликами духовними – працювати з особистими історіями й глибокими емоціями учасників проєкту.

Свобода в науковому дослідженні, доступ до наукових кіл, практик, інформаційних баз та реалізації власних проєктів – це те, що робить Програму імені Фулбрайта унікальною і необхідною для українських науковців, освітян та діячів культури. Сміливіше, «хто розпочав, той подолав пів шляху!»

Роман Михайлишин

Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя, Тернопіль

**Комп'ютерні науки | Обґрунтування параметрів захоплювальних
пристроїв промислових роботів і методів маніпулювання
гнучкими об'єктами**

Worcester Polytechnic Institute, Worcester, MA
roman.mux.mux@gmail.com

Під час стажування у Вустерському політехнічному інституті я працював над проектом «Обґрунтування параметрів захоплювальних пристроїв промислових роботів і методів маніпулювання гнучкими об'єктами». Під час реалізації проекту вдалося розробити захоплювальний пристрій для захоплення гнучких об'єктів та запропонувати методику підвищення утримуючої сили за рахунок переорієнтації об'єкта в процесі маніпулювання. У результаті проведеного дослідження опубліковано 6 публікацій в провідних міжнародних наукових журналах, серед яких IEEE Transactions on Automation Science and

Engineering, що видає Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE), IEEE Robotics and Automation Society. Зокрема під час стажування я став членом IEEE Robotics and Automation Society та Technical Committee Robotic Hand Grasping and Manipulation. У майбутніх планах відкрити Українське відділення асоціації робототехніки та автоматизації IEEE задля консолідації спеціалістів із цього напрямку та спільної роботи над розвитком робототехніки в Україні.

Скориставшись можливістю представити свої дослідження на Robotics Engineering Colloquium Series (Department of Robotics Engineering, Worcester Polytechnic Institute,

В центрі прототипування та інновацій Вустерського політехнічного інституту

В лабораторії адаптивної робототехніки

Worcester MA, USA) вдалось налагодити контакти з багатьма науковцями, що займаються робототехнікою, серед яких: проф. Jing Xiao, проф. Berk Calli, проф. Markus Nemitz та інші. Наразі продовжується співпраця в рамках чинного проєкту та розширення отриманих результатів в напрямку нових методів захоплення та маніпулювання гнучкими об'єктами за допомогою роботів.

Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну долучився до ініціативи "ЗД друк для України" та розказав світовій технічній спільноті про можливість допомогти Україні використовуючи адитивні технології "Ukrainian Volunteers Use 3D Printers to Save Lives".

Головна порада, яку можна дати конкурсантам, це максимально використовувати всі можливості та ресурси, які буде надавати сторона, що приймає. Зауважте, що комунікаційна складова відіграє практично найважливішу роль після закінчення програми.

Проведення досліджень у США дало змогу розширити горизонти усвідомлення культурних відмінностей та методів проведення дослідження, отримати розуміння академічного середовища та принципи співпраці з колегами у своїй галузі. За результатами проведених досліджень я був нагороджений Machines Young Investigator Award, Applied Sciences Outstanding Reviewer Award та стипендією Кабінету Міністрів України для молодих учених (2022-2024). Програма Фулбрайта відкрила нові горизонти в кар'єрному зростанні, в результаті чого з 2023 року я став Adjunct Professor at the EPAM School of Digital Technologies, American University Kyiv. Крім цього, після стажування отримав можливість долучитися до редакційної діяльності в наукових виданнях: editor board member of Transport, review editorial board member of Frontiers in Robotics and AI, topical advisory panel member of Machines and Guest Editor for a special issue "Advanced Grasping and Motion Control Solutions" of Robotics.

Ярослав Пилинський

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
НАПН України; Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ
*Освіта | Залучення університетів США до виховання громадян
21 століття: уроки для нових демократій*
The George Washington University, Washington, D.C.
upylynskyi@gmail.com

Відвідання країни Оз!

Як вдячні онуки епохи просвітництва, що нині трансформувалася в епоху постмодерну, ми у більшості своїй щиро віримо, що ми раціональні, об'єктивні, критично мислячі й одночасно доволі прагматичні. Тому, як то кажуть, поклавши руку на серце, ми всі віримо у неминучість прогресу. Адже поліпшення, що торкнулися життя переважної більшості людства після закінчення Другої світової війни, не оминули й нашу Україну. А ця війна, що вже дев'ятий рік терзає нашу землю, також є, у певному сенсі, наслідком прогресу нашого народу, який нам не змогли пробачити наші захланні й жорстокі сусіди.

Проте, чи не найбільш промовистим прикладом загального поступу на планеті сьогодні є США – країна, чия першість у багатьох сферах людського розвитку є неспростовною. Саме тому для багатьох науковців, і українські тут не є винятком, подорож у цю передову і чарівну країну – країну Оз, є омріяною метою. І от, завдяки Програмі імені Фулбрайта та її відданим працівникам як у США, так і в Україні, для багатьох українців ця мрія щороку здійснюється.

На власному досвіді я зміг перекоонатися у тому, що більшість моїх уявлень про Америку, які так щиро і старанно ми роками формували у себе під впливом

медіа, кіно, літератури та мистецтва, не надто відрізняються від реальності. Доброзичливі й щирі люди навколо, необмежений доступ до будь-якої фахової літератури, можливість апробації своїх знань у неформальному спілкуванні з американськими колегами, все це неможливо переоцінити. Крім того, зосередившись на своєму дослідженні, я отримав змогу подумати. Так я не обмовився! Вдома, переобтяжений щоденними рутинними справами та дрібними обов'язками, я не мав, як виявилось, достатньо часу сісти й подумати, і про предмет свого дослідження, і про джерела, засновки й контекст своїх міркувань. А тут, в Америці, я зміг цілковито зосередитися на науковому дослідженні.

До речі, саме раціональне облаштування повсякденного побуту в Америці, починаючи зі зручних зупинок транспорту, різноманітних пандусів, додаткових ліфтів тощо, і є постійним нагадуванням про

те, що люди, які все це облаштовують, перш ніж братися до роботи, мають час і можливість подумати. Я вважаю, що саме це і є запорукою американської першості.

Однак, щоб не заважати нікому самостійно відкривати для себе власну чарівну країну Оз, я зупинюся на цьому переліку безумовного позитиву, і поділюся кількома порадами, які можуть стати у пригоді майбутнім відкривачам Америки.

Отже, якщо ви їдете до великого міста, а не на кампус, де серед чарівного лісу зосереджене наукове і студентське життя, раджу вам починати шукати житло якомога раніше. Річ у тім, що із десяти запитів, які я розіслав скориставшись різними пошуковими сайтами, до мене вчасно відгукнувся лише один, решта приходили поволі, протягом місяця. Очевидно, що попит, якщо не перевищує, то врівноважує пропозицію. Також треба мати на увазі, що далеко не все виставлене на сайті житло може вдовольнити ваші скромні реальні запити.

Крім того, шукаючи житло, треба враховувати відстані. Америка велика, вона справді велика настільки, що, наприклад, перехід між стаціями метро у Вашингтоні це кілька кілометрів. І тому, якщо вам хтось скаже, що до якогось місця лише 5 хвилин, то треба мати на увазі, що це, вірогідно, їзди на машині, а не пішки.

Обираючи житло, треба уважно роздивитися оточення (завдяки Google Map це можливо зробити майже всюди). Наявність жвавих доріг або висотних будинків навколо прирікає вас

на постійний шум від коліс та систем охолодження – обігріву на сусідніх будинках. Вікна вашої оселі, якими б вони подвійними не були, не врятують вас від постійного шуму великого міста.

Якщо ви збираєтеся замовляти собі їжу через Інтернет або постійно харчуватися поза домом, то наступна порада не для вас. Але якщо ви збираєтеся готувати їсти, наявність одного – двох супермаркетів у пішій доступності критично важлива. Інакше, як то кажуть: не наноситеся. Отже у будь-якому великому супермаркеті ви знайдете все, або практично все необхідне. Там мені доводилося купувати навіть сало і гречку, про які зазвичай говорять, що вони в Америці не поширені. У тому, що в Америці харчування вдома на порядок заощаджує кошти, також легко переконатися кожному на власному досвіді протягом першого ж тижня польових досліджень.

Стосовно умеблювання помешкання, можу порадити, що придбання ліжка і стола, наприклад, на Амазоні, не є проблемою. Не вірте у легенди про те, що американці регулярно чатують на вас, щоб викинути на вулицю непотрібні їм хатні речі, але з часом, гуляючи, ви можете побачити на вулиці досить пристойні стільці, чи стола, або інші корисні речі, виставлені господарями з оголошенням: забирайте безкоштовно. Те саме стосується і різного хатнього начиння: тарілки, банячки, чашки. Все це є у необмеженій кількості у магазинах і недорого. А от вилку і ложку, чи там улюбленого ножа, я би радив прихопити з дому.

У великих містах, як от Вашингтон чи Нью-Йорк, досить добре розвинений громадський транспорт, проте, при виборі житла треба враховувати, що в одному випадку регулярність руху може бути досить частою – 10 хв, а в іншому, це може бути й 30, а то й всі 50 хвилин. А взимку довго чекати на зупинці однаково некомфортно, що в Україні, що в Америці.

Єдине, що затьмарює загалом райдужну картину американського побуту, і не лише для приїжджих, але і самим американцям – це вкрай складна та заформалізована система медичного обслуговування. Тому головна порада – будьте здорові. А наступна – беріть ліки, якщо маєте хоч найменші сумніви.

Звичайний якісний аспірин чи назальні краплі від нежиті, це не проблема, вони продаються без рецепта. Але якщо вам знадобиться щось більш спеціалізоване, будьте готові відвідувати лікарів і, звичайно, платити, бо медична страховка покриває лише екстрені випадки. Зрештою зайдіть на сайт Seven Corners (саме їх страховий поліс вам напевне запропонують придбати) і ви у всьому зможете пересвідчитися самостійно.

А так, гарної усім мандрівки до чарівної країни Оз!

Вашингтон, Округ Колумбія
03.2023

ДІТИ МАЮТЬ
МРІЯТИ ПРО
РАКЕТИ У КОСМОСІ,
А НЕ ХОВАТИСЬ
ВІД РАКІТ, ЩО
ЗАБИРАЮТЬ ЖИТТЯ

Aliona Zhurav

NYC
New York City
Department of
Culture & Recreation

Микола Стецко

Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів

Фізика | Термодинаміка чорних дір

у скалярно-тензорних теоріях гравітації

University of Pennsylvania, Philadelphia, PA

mstetsko@gmail.com

Мабуть, варто почати з того, що Програма Фулбрайта мені була відома давно, однак тривалий час я все-таки вагався щодо можливої аплікації та участі в Програмі. Допоміг у певному сенсі випадок, а також розмови з добрим приятелем, який теж свого часу був фулбрайтівським стипендіатом. Давно минули тижні, які довелося присвятити роботі над аплікацією, хвилювання перед співбесідою та опісля неї, і все ж згадки про це дарують приємні спогади і, я думаю, так воно буде й надалі.

А опісля була подорож до прекрасного міста Філадельфії та нагода попрацювати в чудовому колективі відділу фізики та астрономії університету Пенсильванії. Оскільки це моя перша поїздка до Сполучених Штатів, то практично одразу виникло відчуття такого собі «культурного шоку», настільки різючими були відмінності між трибом життя у Філадельфії та рідному Львові. Та все ж це місто радо приймає до себе іноземців, представників різних культур, професій, поглядів, оскільки ще з давніх часів було таким собі осередком свободи.

Прибувши до університету Пенсильванії практично одразу приступив до активної роботи над планованим проектом, відчуваючи підтримку та навіть заохочення від університетського керівника. Оскільки мій проєкт був цілком присвячений науковим дослідженням, то зауважу, що умови та навіть сама атмосфера в нашому відділі якнайкраще годяться для проведення цих досліджень. У відділі постійно відбуваються наукові семінари, воркшопи, університет часто запрошує науковців із інших університетів, зокрема з-поза меж США, це і створює атмосферу постійної наукової дискусії, а іноді програма семінарів була настільки насиченою, що поставала дилема вибору. Частина мого грантового періоду припала на період ще активних обмежень, пов'язаних з недавною пандемією Covid-19, тому в цей час багато подій переводилося в онлайн формат, однак все було організовано на високому рівні й це не спричиняло практично жодного дискомфорту, з винятком хіба що відсутності живого спілкування.

Результати цих досліджень вилилися в одну ґрунтовну роботу, створили хороший заділ для подальших досліджень та дозволили оглянути перспективи їхнього продовження. Зауважу, що наша співпраця з університетом Пенсильванії продовжилася і після завершення грантового періоду та дещо розширилася тематика досліджень.

Перебування у Філадельфії також сприяло розширенню знань та розуміння американської культури, суспільних відносин, а також спілкування з представниками інших культур і народів, зокрема й в університеті Пенсильванії, де значна кількість студентів, аспірантів, постдоків та викладачів якраз і є тими самими представниками інших культур. Багато з них проявляло глибоке зацікавлення українською культурою, освітою, історією. Це зацікавлення посилилося із таким, на жаль, важким та все ще триваючим етапом нашого суспільного життя, пов'язаного з широкомасштабним вторгненням російських військ в Україну,

яке розпочалося в лютому минулого року. Майже одразу після вторгнення практично всі колеги відгукнулися зі словами підтримки та прагненням допомогти. Підтримку висловив і університет Пенсильванії, який одразу заявив про засудження агресії. Певною мірою долучився і до суспільних процесів, які організовувала українська спільнота у Філадельфії, зокрема у тих подіях, які привертали суспільну увагу до агресії Росії супроти України чи репрезентували якимось чином нашу країну.

Підсумовуючи можу сказати, що Програма Фулбрайта надала прекрасну можливість проводити наукові дослідження та розширити їхню тематику, порівняти власні підходи з тими, які використовують вчені в кращих університетах світу, отримати безцінний досвід від спілкування з колегами з різних країн світу та краще зрозуміти й пізнати життя самих американців. Цей незабутній досвід залишиться зі мною на все життя.

Справи біжучі, події, статті про динамічне, наповнене цікавими деталями «фулбрайтівське життя», особисті спостереження й враження учасників Програми, історії їх наукових пошуків на сторінці www.fulbright.org.ua та Fulbright Ukraine у Facebook <https://www.facebook.com/Fulbright.Ukraine/>

Запрошуємо Вас приєднатися до нашої сторінки у Facebook, перейти з приватного світу Я до взаємовитворюваного світу Ми, долучитися до взаємозбагачувального спілкування.

Допишуйте новини, коментуйте, діліться враженнями та ідеями, надсилайте фото на адресу mluniv@iie.org

Над випуском працювали:
Координаторка програм обміну для науковців Вероніка Алексанич,
Координатор з комунікацій, Мар'ян Лунів.
Світлини стипендіатів Програми 2021-2022

**Institute of International Education • Kyiv Office
Fulbright Program in Ukraine**

20 Esplanadna str, office 904
Kyiv, 01001, Ukraine
Tel: +380 (44) 287 07 77
office.ukraine@iie.org
www.iie.org • www.fulbright.org.ua

/Fulbright.Ukraine @fulbrightua /fulbright_ukraine